

פיקוד וילאיה 4 במטהו
"בוז" + "זוז" = "זוז" = "זוז"

המושחתות ביותר עלי אדמות. המיסטר שלה רקוב עד היסוד. בראשה עומד רודן עריץ, השולט בה שלטון ללא מצרים, המחטל ביד חזקה כל אופוזיציה, והנוהג בה כבעל-עסק בחנותו הפרטית. השוחד שולט בכל, ובעלי המיסטר הם בעלי ה"מדינה".

פסקים אלה לא מצאו חן בעיני השגריר הליברי בישראל. הוא מחה בפני העולם הזה ומשרד-החוץ, ויווח על הדברים ל-ממשלתו.

בליבריה אין מעליבים נשיא. לכן נקטה ממשלת טאכמן עמדה חריפה. היא פנתה למשרד-החוץ הישראלי. גולדה מאיר נאלצה להעמידה על המצב העובדתי: אמנם גם היא היתה חפצה לסגור את העושים זה, אולם לכן אין אפשרות חוקית בישראל.

שיחת נשיאים. דוגמה זו של חוסר-יעילות ממשלתית לא הרגיעה את טאכמן. כשאך הגיע אליו נשיא ישראל, יצחק בן-צבי, לביקור-גומלין ממלכתו, עורר באור ניו מחדש את בעיית העולם הזה.

אולם גם ידו של הנשיא, שאינו אוהב את השבועון המסויים כלל וכלל, קצרה מן להשיע. הוא נתן לנשיא הליברי את ה"שיעור האחרון בידע הישראלי: יש עתונים המרגינים את השלטונות, אך אין מה לעשות נגדם.

יתכן שזה השיעור החשוב ביותר שכל מדינה אפריקאית שהיא למדה מישראל.

לגמרי בארץ אחרת, בה אין קיבוצים ואין תנועות-נוער.

כך קרה שכמה מתנועות-הנח"ל האפריקאיות, שהוקמו על-ידי רודנים מקומיים בעזרת מומחים ישראלים, ניראות בעיניים זרות כהמשך עבודת-הכפייה ההמונית, ש-היתה נהוגה באפריקה בימי קולוניאליזם.

מציון תצא הדג"ע. השבוע הגיעו שני קצינים ישראלים לג'ויאנה הבריטית, הצועדת את צעדיה העצמאיים הראשונים כהנהגת ראש-ממשלה שמאלני. אחד משני הקצינים היה אלוף-מישנה רם רון, מפקד הגדנ"ע לשעבר, ותפקיד המשלחת היה ל-הכין תוכניות לגדנ"ע גויאנאי. אלא שבשטח הגדנ"ע קיימת אותה סכנה כמו בשטח הנח"ל: השנמשל לא יהיה דומה למשל.

הגדנ"ע הישראלי בא כהשלמה לתנועות-נוער עצמאיות. אין הוא מתיימר להיות תנועת-נוער ממשלתית בלעדית. אפילו דויד בן-גוריון ויתר על רעיון זה, בו הגה פעם. אולם מצבם של ארגוני-הגדנ"ע בארצות אפריקה, שהוקמו על-ידי מומחים ישראליים, שונה לגמרי. הם קמו במדינות דיקטטוריות, בהן אין תנועות-נוער עצמאיות, כשם שאין בהן מפלגות חופשיות. ארגונים אלה הופכים, במהרה, לארגוני-נוער ממשלתיים, צבאיים-למחצה ותדורים פולחן-מנהיגים, הדומים יותר לבלאיה של מוסוליני מאשר לגדנ"ע הישראלי.

שליטי המדינות החדשות הם אסירי תודה לישראל על הקמת מסגרות אלה, המחוקקות עוד יותר את שלטתם, אך ספק

במרחב

אלג'יריה

מי יפרק את הפלמ"ח?

המחנה ניראה כאילו נלקח מסרט הומוריסטי, בהשתתפות צ'ארלי צ'פלין. אך הוא קרה השבוע, על רקע טראגי למדי. המקום: העיר אלג'יריה. ברחוב אחד צעדה הפגנה המונית, שנופפה בסיסמותיו של אחמד בן-בלה: "בוז למיליטאריזם!", "הצבא אל הקסרקטיין!", ברחוב שני סערה הפגנה שניה, שנשאה את סיסמות אלופי הפיקוד: "בוז לפאשיזם!", "הקץ לפולחן האישיות!", "הריבון היחיד — העם!". בכיכר מרכזית ניתקלו שתי הפגנות זו בזו. האם נשלפו אקדחים ואלות? האם נפלו חללים ופצועים? האם קלח הדם ב-רחובות?

לא דובים ולא יער. שתי ההפגנות פשוט צעדו זו בצד זו, התמוזגו והשתלבו. הסיסמות היריבות נישאו זו בצד זו, באחווה מופתית, בידי צעירים שלחמו יחד במשך שבוע שנים נוראות, עברו יחד את מרתפי העינויים הצרפתיים ואת מוראות המתתרת. מאורע זה אופייני לכל המצב באלג'יריה ברגע זה: המאבקים מוגבלים לשיכבה דקה מאד של מנהיגים, הפעילים, שנשאו בעול המאבק, רוצים באחוזת-אחים. ההמונים ה-רחבים רוצים בעבודה ובלחם.

זה היה הגורם העיקרי למבוכה, שאפף את המאבק כולו. הגורם השני למבוכה זו: לא היו שום חילוקי-דעות אמיתיים בין היריבים. אמר השבוע משקיף ערבי ל"זאן דניאל, הכתב היהודי-אלג'ירי של "לאספנסר הפאריסאי": "קח את שלושים ה-מנהיגים המתקוטטים עתה, סגור אותם איש איש בחדר נפרד, הטל על כל אחד מהם לחבר בנפרד את מצע הקהיליה האלג'ירית — ותקבל שלושים חיבורים וזימים!"

קל לשבור, קשה לשלום. אילו חזרה הממשלה הזמנית מתוניס לאלג'יריה כגוף מאוחד ומלוכד, יתכן והיה עולה בידה להפוך לשלטון מרכזי יציב. דעת הקהל היתה מאלצת את אלופי-הפיקוד ואת שאר הכוחות לקבל את מרותה. אולם לאדם אחד לא היתה סבלנות לכך: אחמד מוחמד בן-בלה. בידוע את חולשת הממשלה הזמנית, סרת-השרשים במולדת, ניסה לחולל הפיכה. הוא הצליח לשבור את הממשלה הזמנית, להפכה לצל עלוב. אך הוא לא הצליח למלא בעצמו את החלל שהיא יצרה.

אמנם עלה בידו להגיע לאלג'יר כמנצח, להקים בה את לישתו המדינית, שהתיימרה להיות שלטון מרכזי. אולם ללישכה זו, כמו לממשלה הזמנית, לא היה שום כוח ממשי. השלטון נישאר מחולק בידי שתי אלופי הפיקוד של אלג'יריה, שכל אחד מהם עשה במחווה כטוב בעיניו.

יריבו העיקריים של בן-בלה היו סי חסן הצעיר ומוחמד אל-חאג'י הוקן, אלופי הפיקוד של אלג'יר וקאביליה. שניים אלה חשדו מפני מוזימות של בן-בלה. נפוצו שמועות כאילו רצה בן-בלה

הפעלים

מאה במקום מארילין

לאינדיטעס הפך משלוח איגרות-הברכה המסורתית לקראת השנה החדשה, לעיוני. כי לטונות הניר שהועזרו בדוכני המכירה מכנה משותף אחד: גועל-נפש. משום כך מהרה מיעל כרטיסי הברכה של אגודת שת"ל, לעזרת משותקים מ-לידה, תופעה ראויה להערכה. במקום מארילין מונרו זל-מאובקת בזהב — יצירה של מאנה כ"ץ. במקום תיוכי ה-שמאלץ של מאהבים מלפני דור — נחום גוטמן. במקום ערימות השטרות של בנק לאומי — יוסי שטרן. במקום כל ציורי הקישט והתמונות הירחמיאליות — רמה אמנותית של טובי הציירים והגראפיקאים: אביגדור לואיזאדה, גוטל שמיר, יונה מך, סטודיו רולי. הציורים הבלעדיים נתרמו על-ידי האמנים. מאנה כ"ץ אף תרם את ה-אוריגינאל לקרן.

תרומה לקרן-הקיימת. הראשון שי-תרם מכישרונו היה הגראפיקאי יעקב צים, שזכה השנה בפרס על ציור בול השואה. צים עצמו הינו אב לבן נפגע, ומייסדי האגודה לפני ארבע שנים.

השנות-טובות המקופלות העלו את חמתו של ציוני אחד: מנהל בית-חולים באזור תל-אביב. הדוקטור טרח להחזיר לאגודה את האגרות, בציורף תרומה והערה: "שערך ריה! לעולם לא אשתמש בכרטיס המקופל. גנבתם את הרעיון מהקרן הקיימת!" ומאו הוא תורם לקליל.

כתבי עת

דלק — למה?

אין דבר קל מלהוציא כתבי-עת מקצועי בישראל. לוקחים תקציב מגוף ציבורי, ממלכתי או מונופוליסטי. מדפיסים 100 עמדים על נייר משובח ומבריק, מלא הומר הלקוח מעתוננים דומים בחו"ל. מבקשים מסגן-שר-הבטחון לכתוב מאמר רא-שון — ושולחים הינם למי שררש.

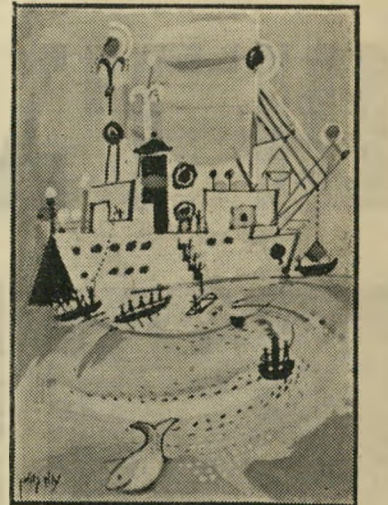
אפשר להוציא, למשל, רבעון בשם עולם ה"ן. בעמוד הראשון, מאמר בשם "בטחון ויין", מאת סגן שר-הבטחון מר שמעון פרס, עם תצלום. או רבעון בשם עולם התיאטרון. בעמוד הראשון: מאמר בשם "בטחון ותיאטרון", מאת סגן שר-הבטחון מר שמעון פרס, עם תצלום.

גילויים. השבוע יצא הגילוי השלישי של עולם הדלק. בהוצאת מדעי נפט ופי-רסונים בע"מ. 78 עמודים על נייר משובח עם מאמרים מאת חמישה מחשובי מפא"י. בעמוד הראשון: מאמר בשם "בטחון ודלק", מאת סגן שר הבטחון מר שמעון פרס, בתוספת תצלום התופס רבע העמוד. מחצית העמוד מוקדשת לדברי סגן שר (המשך בעמוד 16)

לעומת זאת לא עשתה ממשלת ליבר-יה מאומה נגד מאמר-דיוקן גדול, בעל תוכן שמייץ ביותר, שהוקדש לנשיא טאכמן. ערב ביקורו הממלכתי בבריטניה, בשבועון הבריטי החשוב אובסרבר.

"שנה טובה" של מאנה כ"ץ
במקום מאהבים מלפני דור

"שנה טובה" של נחום גוטמן
במקום קוטש ירחמיאלי

אם כדאי לישראל לעמול יתר על המידה בכיוון זה דלקא.

שיעור חשוב

אין שני עמים הדומים זה לזה יותר מליבריה וישראל. אמר ויליאם טאכמן, נשיא ליבריה, ערב צאתו מישראל. אולם מאז למד כי יש נקודה אחת בה אין שתי המדינות דומות: לפי שעה אין ממשלת ישראל מסוגלת לעשות לעתו-ניה מה שעושה ממשלת ליבריה לעתונה. **זעם ממשלתי.** נושא השיעור היו כמה פסיקים שהופיעו בהעולם הזה (1297), ל-הקרת צאתו של טאכמן מן הארץ, אחרי ביקור ממלכתי. כתב השבועון המסויים: "ליבריה היא. לכל הזעות, אחת המדינות

לפתוח במלחמת-אזרחים נגד מהו קאבי-ליה. כאשר תבע בן-בלה "להחזיר את ה-צבא לקסרקטיין" ולפרק, למעשה, את כו-חות צבא-המחתרת, חששו שני האלופים כי הכוונה היא לפרק רק את כוחותיהם שלהם, כדי לאפשר לכוחות המחזרות ה-נאמנים לבן-בלה להשתלט על שני מחו-זותיהם.

כך החל המאבק. הצד האירוני שבו: שני האלופים השתמשו נגד בן-בלה באותן הסיסמות עצמן בהן האשים בן-בלה, קודם לכן, את חברי הממשלה הזמנית. הם טענו שהוא מכור לצרפתים ולריאקציה, שהוא רוצה למונע את המהפכה החברתית. כדי להצדיק את אי-פירוק כוחותיהם, הם טענו כי צבא-המחתרת הוא הכוח המהפכני ה-יחיד במדינה, שיש לו תפקידים פוליטיים, שהוא יבצע את המהפכה החקלאית. ה-שניים, שעמדו במאבק הנורא במשך שבוע בכלל נוח, ולבומדיאן, שהיה בתוניס.

"די בשבע שנים!" לבן-בלה לא היתה ברירה, אלא לחזור למעונו במערב המדינה, ללכד סביבו את הכוחות הצבאיים של שני הפיקודים המערביים הנאמנים לו: אוראן וצחרה.

לרשותו עמד כוח נוסף: רבבות חיילי הצבא הסדיר של אלוף-מישנה חוארי בומ-דואן, שבילו את המלחמה בתוניס ובמא-רוקו, לאורך הגבולות.

אולם אליה וקוץ בה. בשבועות האחרו-נים לא הבלית בומדיאן את עצמו, עמד מן הצד. בן-בלה לא קירב אותו. עתה, כשבן-בלה זקוק לו, אין כל בטחון מי-שלוט במי.

כי לבומדיאן יש שאיפות אישיות חזקות מאד משלו. כמו כל שאר המנהיגים ב-אלג'יריה, הוא מתיימר להיות מנהיג ה-שמאל המהפכני, המנהיג היחיד המוכן ו-המסוגל לחולל את המהפכה החברתית הדרושה.

ברגע שאלופי-הפיקוד המרכזיים מדרו-בן-בלה, הם הפכו את בן-בלה תלוי ב-אלופים אחרים. בן-בלה ה"אורח" נחק הצידה, והמאבק נטוש עתה בין האלופים. אולם העם רוצה שלום, וסיסמתו היא "די בשבע שנות מלחמה!" מצב-רוח כללי זה עשוי להעלות כוחות חדשים. כבר עתה יש מועמד לתפקיד הכוח השלישי: תנועת האגודות המקצועיות, המצטיינת בשיכבת-מנהיגים צעירה ומרשימה, והנהנית מתמי-כתם של מאות אלפי הפועלים האלג'יריים בצרפת עצמה.

השבוע לא העו איש להינבא. האם יצליחו כוחות בן-בלה להשתלט כוחו ובמחירתו על כל המדינה? האם תקום נגדו קואליציה של אלופי-הפיקוד המורדים והאגודות ה-מקצועיות, תחת דגל שמאלני? האם יקומו כוחות חדשים שיפרידו בין הניצים, ימנעו מלחמת-אזרחים?

שום תשובה לא היתה ברורה. אך יתכן מאד כי בשנים הקרובות תהיה השאלה הפופולרית ביותר באלג'יריה הפוכה מזו שריחפה במשך שנים בחלל של ישראל: "מדוע לא פורק הפלמ"ח?"